Procesy radikalizujúce euro-americké vzťahy v kontexte výkladu článku 5. Washingtonskej zmluvy o NATO

Processes of Radicalizing Euro-American Relations in the Context of the Interpretation of Article 5 of the Washington Treaty on NATO

Vladimír Maléček

Abstrakt: *Vedecká štúdia analyzuje problematiku politickej propagandy a vnútroaliančných napätí v kontexte článku 5. Washingtonskej zmluvy o NATO. Cieľom príspevku je preskúmať, do akej miery môžu politické vyhlásenia, strategická komunikácia a konflikty medzi členskými štátmi Severoatlantickej aliancie ovplyvniť dôveryhodnosť kolektívnej obrany. Práca kombinuje teoreticko-analytický a empiricko-analytický prístup. Historickým referenčným bodom je konflikt medzi Gréckom a Tureckom v roku 1974 o Cyprus. Súčasná časť sa venuje diskurzívnej analýze politických vyjadrení týkajúcich sa Grónska a ich možným implikáciám pre článok 1. Washingtonskej zmluvy. Štúdia dospieva k záveru, že hoci článok 5. Washingtonskej zmluvy o NATO negarantuje automatickú vojenskú intervenciu, jeho politická váha je zásadná a propaganda alebo konfrontačná rétorika môžu oslabovať normatívne základy aliančnej solidarity.*

Kľúčové slová: *NATO, kolektívna obrana, politická propaganda, medzinárodné právo, diskurzívna analýza, transatlantické vzťahy.*

Poďakovanie*: Tento príspevok vznikol v rámci riešenia projektu Podpora v boji proti prejavom radikalizmu a extrémizmu a zvýšenie efektivity preventívnych a represívnych opatrení v boji proti korupcii, s kódom projektu ITMS: 408020G927. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou v rámci Fondu pre vnútornú bezpečnosť – ISF.*

Abstract: *The scientific study analyzes the issue of political propaganda and intra-Alliance tensions in the context of Article 5 of the Washington Treaty on NATO. The aim of the paper is to examine the extent to which political statements, strategic communication and conflicts between the member states of the North Atlantic Alliance can affect the credibility of collective defense. The work combines a theoretical-analytical and an empirical-analytical approach. The historical reference point is the conflict between Greece and Turkey in 1974 over Cyprus. The current part is devoted to a discursive analysis of political statements regarding Greenland and their possible implications for Article 1 of the Washington Treaty. The study concludes that although Article 5 of the Washington Treaty on NATO does not guarantee automatic military intervention, its political weight is fundamental and propaganda or confrontational rhetoric can weaken the normative foundations of alliance solidarity.*

Keywords: *NATO, collective defense, political propaganda, international law, discursive analysis, transatlantic relations.*

Acknowledgements: *This contribution was created as part of the project Support in the fight against manifestations of radicalism and extremism and increasing the effectiveness of preventive and repressive measures in the fight against corruption, with project code ITMS: 408020G927. The project is co-financed by the European Union under the Internal Security Fund – ISF.*

Úvod

Severoatlantická aliancia NATO predstavuje po druhej svetovej vojne, od roku 1949, jeden z kľúčových procesov formovania bezpečnostnej architektúry euroatlantického priestoru. Aliancia vznikla 4. apríla 1949 podpisom Severoatlantickej zmluvy vo Washingtone, D.C. ako kolektívny obranný systém reagujúci na meniacu sa mocenskú rovnováhu v Európe a rastúce napätie medzi západnými demokraciami a Sovietskym zväzom. Zakladajúcimi členmi bolo dvanásť štátov Severnej Ameriky a západnej Európy, pričom základným princípom aliancie sa stal záväzok kolektívnej obrany zakotvený v článku 5. Washingtonskej zmluvy. Prvá fáza rozširovania NATO prebiehala v podmienkach Studenej vojny a bola úzko spätá s dynamikou bipolarity medzinárodného systému. V roku 1952 sa členmi stali vzájomní historický rivali Grécko a Turecko, čím aliancia posilnila svoju južnú dimenziu a strategickú kontrolu východného Stredomoria. V roku 1955 sa členom aliancie stalo Západné Nemecko, čo významne ovplyvnilo bezpečnostnú situáciu v Európe a bezprostredne prispelo k vytvoreniu Varšavskej zmluvy ako protiváhy NATO. Posledným rozšírením počas Studenej vojny bol vstup Španielska v roku 1982, čím sa zavŕšila integrácia väčšiny západoeurópskych štátov do aliancie. Zásadný zlom v politike rozširovania nastal po roku 1991 v dôsledku rozpadu Sovietskeho zväzu a ukončenia bipolárnej konfrontácie. NATO sa deklaratórne transformovalo zo striktne obranného paktu na širšiu bezpečnostnú organizáciu so zameraním na krízový manažment, kooperatívnu bezpečnosť a partnerstvá. Prvá postbipolárna vlna rozšírenia v roku 1999 zahŕňala Poľsko, Maďarsko a Česko. Tento krok symbolicky ukončil povojnové rozdelenie Európy a integroval do euroatlantických štruktúr štáty bývalého východného bloku. Najrozsiahlejšia vlna rozširovania nasledovala v roku 2004, keď sa členmi stali Slovensko, Slovinsko, Rumunsko, Bulharsko, ako aj tri pobaltské štáty – Estónsko, Lotyšsko a Litva. Vstup pobaltských krajín mal osobitný geopolitický význam, keďže išlo o bývalé republiky Sovietskeho zväzu. Ďalšie rozšírenia zahŕňali prijatie Albánska a Chorvátska v roku 2009, Čiernej Hory v roku 2017 a Severného Macedónska v roku 2020, čím sa aliancia ďalej rozšírila na západnom Balkáne. Najnovšiu etapu predstavuje rozšírenie v reakcii na zhoršujúce sa bezpečnostné prostredie po roku 2014 a najmä po ruskej invázii na Ukrajinu v roku 2022.[18] V roku 2023 vstúpilo do NATO Fínsko a v roku 2024 aj Švédsko, čím sa zásadne zmenila bezpečnostná situácia v oblasti Baltského mora a výrazne sa predĺžila priama hranica aliancie s Ruskom. Proces rozširovania NATO bol vždy podmienený jednomyseľným súhlasom všetkých členských štátov a splnením politických, vojenských a právnych kritérií zo strany kandidátskych krajín. Z akademického hľadiska je možné tento proces interpretovať rôznymi teoretickými prístupmi medzinárodných vzťahov – realistickým (rozširovanie ako nástroj vyvažovania moci), liberálnym (šírenie demokratických inštitúcií a kolektívnej bezpečnosti) či konštruktivistickým (rozširovanie ako rozšírenie bezpečnostnej komunity). Bez ohľadu na interpretačný rámec však rozširovanie NATO zásadne ovplyvnilo podobu európskej bezpečnostnej architektúry a zostáva jedným z najvýznamnejších geopolitických procesov

[18] Marko, V., Rubisová, I. (2024). *Determinants of building legal certainty* In: Notitiae iudiciales Academie collegii aedilium in Bratislava: scientific journal of the Academy of the Police in Bratislava: legal knowledge of the Academy of the Police Force in Bratislava. ISSN 2453-6954. Vol. 10, No. 1, p. 3-15.

postsovietskej éry. Od svojho vzniku je základným princípom NATO princíp kolektívnej obrany zakotvený v článku 5. Washingtonskej zmluvy.[19]

V dejinách Aliancie sa však objavili viaceré situácie, najmä v konflikte medzi Gréckom a Tureckom v roku 1974, ktoré už otestovali tento normatívny spojenecký záväzok v celej jeho komplexnosti. V súčasnosti sa diskusia obnovuje v súvislosti s politickými vyjadreniami o suverenite arktických území. Aj u nás v Slovenskej republike sa v poslednom období, predovšetkým v optike vojenskej zmluvy nazvanej ako *Defense Cooperation Agreement - DCA*[20] so Spojenými štátmi omnoho intenzívnejšie hovorí o tom, na koľko, a či vôbec je táto zmluva pre Slovenskú republiku potrebná, keďže SR ako členská krajina NATO, má s inými krajinami Aliancie vrátane USA, veľmi konkrétne spojenecké dohody. Tieto dohody sa však veľmi často mnohovýznamovo interpretujú a práve preto, je užitočné bližšie preskúmať článok 5. Washingtonskej zmluvy o NATO, aby sme zistili, nakoľko je tento článok zväzujúci v kontexte aliančných záväzkov, ako aj v optike minulých a súčasných bezpečnostných ohrození v našom bezpečnostnom priestore.

Práca využíva kombinovaný prístup teoreticko-analytickej metódy, ktorej význam spočíva v interpretácii právnych textov a sekundárnej literatúry, a empiricko-analytickej metódy, ktorá je využitá v kontexte kvalitatívnej diskurzívnej analýzy vybraných politických vyhlásení a oficiálnych dokumentov. Kritériom výberu boli vyjadrenia predstaviteľov štátov NATO, ktoré sa týkali otázok suverenity, použitia sily alebo kolektívnej obrany.

1 Súčasný stav skúmanej problematiky

Skúmanej problematike sa v súčasnosti venuje viacero relevantných autorov, ako napríklad Sophie Besh a Tara Varma, Rosa Balfour, Stefan Lehne, Elena Ventura alebo Bruno Tertrais, ktorí si všímajú zmenenú paradigmu vnímania kolektívnej obrany Euro-Amerického priestoru v poslednom období. Prvým článkom hodným v tomto kontexte pozornosti je článok autoriek Sophie Besh a Tary Varmy s názvom: *„Alliance of Revisionists: A New Era for the Transatlantic Relationship“* - *„Aliancia revizionistov: Nová éra transatlantických vzťahov“*, ktorý skúma nové dynamiky v transatlantických vzťahoch v kontexte geopolitických posunov, vnútropolitickej polarizácie a vzostupu revizionistických síl v Spojených štátoch a Európe. Autorky analyzujú, ako návrat Donalda Trumpa na pozíciu amerického prezidenta a rast pravicových populistických hnutí v Európe vytvára možné podmienky pre transformáciu transatlantickej spolupráce**,** ktorú tradične formovali spoločné liberálne hodnoty, obranné záväzky a hospodárska integrácia. Text identifikuje, že dnešná transatlantická aliancia čelí hlbokým napätiam a potenciálnym rozporom medzi rôznymi politickými a strategickými záujmami: medzi tradičnými liberalistickými aktérmi, ktorí podporujú udržanie multilaterálnych rámcov, a novými revizionistickými prúdmi, ktoré spochybňujú úlohu USA ako pevného garanta európskej bezpečnosti a kladú dôraz na národné záujmy, protekcionizmus

[19] Marko, V., Rubisová, I. (2024). *Determinants of building legal certainty* In: Notitiae iudiciales Academie collegii aedilium in Bratislava: scientific journal of the Academy of the Police in Bratislava: legal knowledge of the Academy of the Police Force in Bratislava. ISSN 2453-6954. Vol. 10, No. 1, p. 16 - 24.

[20] Ministerstvo obrany Slovenskej republiky. *Hromadná pripomienka k Návrhu na uzavretie Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických* (materiál č. LP 2021 / 786). SLOV-LEX – Informačný systém právnych informácií. Zverejnené 14. 12. 2021. Dostupné online: https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2021/786 [cit. 9.2. 2026]

a suverenitu. Článok upozorňuje, že táto situácia nevedie nevyhnutne k úplnému rozpadu transatlantických vzťahov, ale skôr k ich redefinícii**,** kde by spojenecké tendencie mohli koexistovať v hybridnom modeli spolupráce. Diskutuje sa tu aj úloha vnútorných politických faktorov – polarizácia, revizionistická rétorika a oslabenie spoločných hodnôt – ktoré môžu spôsobiť, že aliancia bude viac funkčná než ideologická. Autorky zároveň upozorňujú, že výsledok tejto transformácie nie je deterministický, ale závislý od kombinácie systémových geopolitických trendov, vnútropolitických rozhodnutí a kapacity európskych partnerov reagovať na výzvy strategickej autonómie**.**[21]

Autorky taktiež v tomto kontexte identifikujú, že nová vlna revizionizmu, charakterizovaná vzostupom nacionalistických a populistických hnutí, ktoré spochybňujú liberalistické princípy a tradičné inštitúcie, predstavuje zásadný faktor, ktorý môže preformátovať transatlantickú alianciu. Tento revizionizmus sa prejavuje v dvoch hlavných regiónoch: v MAGA-orientovanej politike USA pod vedením Donalda Trumpa a v revizionistických prúdoch v niektorých európskych štátoch, ktoré sú kritické voči NATO, európskej integrácii a multilaterálnym normám. Súčasná dynamika teda vytvára nový priestor, kde sa spoločné zdieľané hodnoty a záväzky, ktoré historicky formovali transatlantickú spoluprácu, dostávajú pod tlak a sú nahrádzané pragmatickými a oportunistickými partnerstvami založenými na ideologickej a politickej afinite. Autorky vysvetľujú, že zatiaľ čo tradičné transatlantické väzby stavali na liberálnom poriadku, kolektívnej bezpečnosti a multilaterálnych záväzkoch, nová generácia revizionistických aktérov vníma tieto základy ako obmedzujúce a často protichodné s ich národnými agendami**.** V takomto kontexte sa transatlantická aliancia môže premeniť z inštitucionálneho rámca na flexibilnú sieť politických partnerstiev, v ktorej sú spoločné strategické záujmy substituované prepojeniami medzi politickými lídrami a pravicovými hnutiami. Takýto vývoj môže oslabiť tradičné mechanizmy kolektívnej obrany a solidaritu medzi členskými štátmi, čo by v konečnom dôsledku mohlo znížiť dôveru v zabezpečenie kolektívnych záväzkov NATO a zvýšiť tlak na európske štáty, aby si budovali nezávislé obranné alebo bezpečnostné stratégie**.** Autorky zároveň upozorňujú, že napriek spoločným ideologickým črtám medzi revizionistickými aktérmi na oboch stranách Atlantiku neexistuje inherentná záruka trvalej koalície**.** Rozdielne historické postoje voči USA či Rusku, diverzifikované národné záujmy a vnútorné politické rozpory môžu obmedziť schopnosť takejto aliancie udržať koherentnú a stabilnú spoluprácu. V závere článku sa naznačuje, že výsledkom tejto dynamiky môže byť buď preformulovanie transatlantických vzťahov, ktoré reflektuje nový politický konsenzus o prioritách a hrozbách**,** alebo potenciálne fragmentácia tradičných transatlantických **štruktúr**, ak sa revizionistické prúdy stanú dominantnými bez efektívnej integrácie spoločných inštitucionálnych rámcov.[22]

Taktiež článok autorov Rosa Balfour, Stefan Lehne, Elena Ventura s názvom: *„The European Radical Right in the Age of Trump 2.0“* - **„***Európska radikálna pravica v dobe Trumpa 2.0“* analyzuje postavenie a vplyv radikálnej pravice v Európe v kontexte návratu

[21] Besch, Sophia – Varma, Tara**.** *Alliance of Revisionists: A New Era for the Transatlantic Relationship.* Survival, 2025, roč. 67, č. 2, s. 7–38 [online]. Dostupné na: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00396338.2025.2481768 [cit. 5.3.2026].

[22]Besch, Sophia – Varma, Tara**.** *Alliance of Revisionists: A New Era for the Transatlantic Relationship.* Survival Online. London: International Institute for Strategic Studies, 2025 [online]. Dostupné na: https://www.iiss.org/online-analysis/survival-online/2025/03/alliance-of-revisionists-a-new-era-for-the-transatlantic-relationship/[cit. 5.3.2026].

Donalda Trumpa do funkcie prezidenta USA v roku 2025 a hĺbkovú transformáciu politickej scény na kontinente. Autori identifikujú, že zatiaľ čo triumf Trumpa posilnil ideologickú sebadôveru radikálne pravicových politických síl, ich schopnosť zásadne preformovať európsku politiku je obmedzená vnútornými rozdielmi, strategickou nejasnosťou a diverzitou politických programov. Hlavným činiteľom ich relatívneho úspechu zostáva neschopnosť tradičných stredových politík adekvátne reagovať na domáce výzvy, čo poskytlo priestor radikálnej pravici na rast volebných preferencií. Tento trend sa prejavil vo významných úspechoch v národných voľbách, ako napríklad posilnení Alternative für Deutschland (AfD) v Nemecku, výraznom zastúpení Rassemblement national (RN) – Národného zhromaždenia vo Francúzsku, či úspech FPÖ (Freiheitliche Partei Österreichs) - Slobodnej strany Rakúska a strany Chega v Portugalsku; napriek tomu však tieto strany pretavujú voličskú podporu do exekutívnych pozícií vládnej moci len obmedzene. Autori zdôrazňujú, že radikálna pravica výrazne ovplyvnila tri kľúčové inštitúcie EÚ – Európsky parlament, Európsku radu a Radu ministrov – najmä v otázkach migrácie a azylovej politiky, kde tvrdšia rétorika a obmedzujúce návrhy postupne posunuli mainstreamové strany smerom k prísnejším pozíciám. Vo volebnom zložení Európskeho parlamentu reprezentujú radikálne pravicové frakcie približne štvrtinu jeho členov, avšak kvôli ideologickým a geografickým rozdielom sú tieto skupiny fragmentované a ich hlasovanie nejednotné. Autori poukazujú na to, že mnoho mainstreamových konzervatívnych strán uplatňuje voči radikálnej pravici tzv. *„cordon sanitaire“* (izolačnú stratégiu), aby zabránili ich vstupu do vedúcich pozícií, hoci niektoré frakcie dosiahli čiastočnú legitimizáciu v parlamentných výboroch. V texte sa ďalej rozpracúva aktívna úloha niektorých európskych lídrov, najmä Viktora Orbána a Giorgie Meloni, ktorí kombinujú národné a transatlantické ambície. Orbán zosilňuje euroskeptickú a autoritársku agendu, zatiaľ čo Meloni, hoci spočiatku viac konvenčná v rámci EÚ, prechádza k skeptickejším postojom voči európskej integrácii. Ich spojenectvo však nie je homogénne, pretože rozdielne postoje k Rusku, politike voči Ukrajine a tradičnej geopolitike vedú k napätiam aj medzi samotnými radikálne pravicovými aktérmi. Autori upozorňujú, že nárast voličskej podpory radikálnej pravice nie je momentálne spojený s jej úplným ovládnutím politického systému, avšak jej rastúce zastúpenie znamená potenciálne riziko blokovania potrebných reforiem a posilňovania illiberálnych trendov v Európe. Celkovo text konštatuje, že európska radikálna pravica, aj keď je posilnená medzinárodnými trendmi a transatlantickými väzbami s pravicovými aktérmi v USA, zatiaľ nepredstavuje homogénnu a dominantnú politickú silu. Jej budúci vplyv však bude do značnej miery determinovaný tým, ako sa mainstreamové politické sily rozhodnú reagovať na ich rastúcu voličskú podporu a či dokážu vytvoriť stabilné strategické koalície, ktoré budú schopné udržať liberálne integračné prvky európskeho projektu.[23]

Poslednou relevantnou publikáciou v tomto kontexte je príspevok s názvom: *„Article 5 of the Washington Treaty: Its Origins, Meaning and Future“* - *„ Článok 5 Washingtonskej zmluvy: Jeho pôvod, význam a budúcnosť“* od Bruna Tertraisa, ktorý sa venuje historickému vzniku, právnej a strategickej podstate a perspektívnemu vývoju článku 5. Severoatlantickej

[23] Balfour, Rosa – Lehne, Stefan – Ventura, Elena. *The European Radical Right in the Age of Trump 2.0.* Washington, DC: Carnegie Endowment for International Peace, 2025 [online]. Dostupné na: https://carnegieendowment.org/research/2025/09/the-european-radical-right-in-the-age-of-trump-20 [cit.5.3.2026].

zmluvy – ako kľúčového ustanovenia, ktorý tvorí jadro kolektívnej obrany v rámci Organizácie Severoatlantickej zmluvy (NATO)**.** Dokument podčiarkuje, že článok 5. predstavuje formálne vyjadrenie princípu *„útok na jedného je útokom na všetkých“***,** ktorý vznikol v roku 1949 pri podpise Washingtonskej zmluvy s cieľom odradiť potenciálnu agresiu Sovietskeho zväzu a posilniť strategickú solidaritu medzi európskymi a severoamerickými štátmi**.** Tento princíp kolektívnej obrany je zakotvený v medzinárodnom práve aj v nadväznosti na **č**lánok 51. Charty Spojených národov, ktorý uznáva inherentné právo na individuálnu a kolektívnu sebaobranu v prípade ozbrojeného útoku. Tertrais zdôrazňuje, že článok 5. nie je len symbolickým záväzkom, ale predstavuje výsostne záväzný mechanizmus, ktorého implikácie si vyžadujú jasné pochopenie úrovne záväzku, ktorý členské štáty NATO prijali. Až do dnešnej doby bol článok 5. formálne aktivovaný len raz – v súvislosti s teroristickými útokmi proti Spojeným štátom 11. septembra 2001, čo viedlo k aktivácii aliančnej solidarity a koordinovaným opatreniam na podporu USA, vrátane nasadenia vojenských prostriedkov a logistickej spolupráce. Autor tiež poukazuje na dualitu článku 5. ako odstrašujúceho prvku a poslednej línie kolektívnej obrany**.** Historicky ako odstrašujúci mechanizmus bol článok 5. podľa Tertraisa účinný v rámci tzv. „Studenej vojny“ a po nej, keď samotná hrozba jeho uplatnenia slúžila k prevencii otvoreného konfliktu medzi veľmocami. V tomto zmysle bol podľa autora fundamentom pre strategické plánovanie NATO, rozmiestňovanie síl a vojenské cvičenia určené na demonštrovanie kolektívnej kapacity a jednoty. Pri pohľade do budúcnosti Tertrais identifikuje niekoľko **kľúčových** otázok a výziev, ktoré NATO musí riešiť, ak chce udržať relevanciu článku 5. v meniacom sa strategickom prostredí. Medzi tieto patria: (1) definícia rozsahu a charakteru ozbrojeného útoku v kontexte hybridných a kybernetických hrozieb, (2) určenie hraníc reakcie aliancie pri útokoch na rôzne typy infraštruktúry alebo prostredníctvom neštátnych aktérov a (3) komunikácia tzv. „červených línií**“** – politických a vojenských signálov, ktoré by jasne naznačovali, kedy bude článok 5. aktivovaný. Tieto úvahy poukazujú na potrebu adaptácie interpretačných rámcov a aliančných mechanizmov vzhľadom na nové formy bezpečnostných rizík, ktoré sa líšia od konvenčných ozbrojených konfrontácií typických pre druhú polovicu 20. storočia. Celkovo publikácia konštatuje, že článok 5. zostáva nezastupiteľným pilierom kolektívnej obrany **NATO**, no jeho budúce uplatnenie bude závisieť od udržania jasného politického konsenzu medzi členskými štátmi, ako aj od schopnosti adaptovať sa na rýchlo sa meniacu bezpečnostnú realitu, v ktorej sa tradičné chápanie ozbrojeného útoku sústreďuje aj okolo nevojenských foriem agresie.[24] To sú úvahy, ktoré aj predkladanej štúdii dávajú konkrétny polemický rámec.

2 Teoretický rámec kolektívnej obrany v zmysle článku 5. Washingtonskej zmluvy o NATO

Taktiež teoretický rámec predkladanej štúdie vychádza jednak z prác týchto a iných relevantných autorov k téme, ako aj z realistických a konštruktivistických prístupov v medzinárodných vzťahoch. Realizmus zdôrazňuje význam moci a bezpečnosti, zatiaľ čo

[24]Tertrais, Bruno**.** *Article 5 of the Washington Treaty: Its Origins, Meaning and Future.* Research Paper No. 130. Rome: NATO Defense College, 2016 [online]. Dostupné na: https://www.ndc.nato.int/new-research-division-publication-article-5-of-the-washington-treaty-its-origins-meaning-and-future/ [cit. 5.3.2026].

liberálne naratívy vychádzajúce z teórie medzinárodných vzťahov často využívajú prezentáciu NATO ako jednotnej aliancie, hoci záujmy jej jednotlivých členov bývajú veľmi často vo vzájomnej kontradikcii. Skutočnosť je taká, že v súvislosti s členstvom v NATO, jednotlivým členským krajinám vyplývajú isté spojenecké záväzky, predovšetkým v súvislosti s povestným článkom 5. Washingtonskej zmluvy o NATO. Článok 5. Washingtonskej zmluvy hovorí: *„Zmluvné strany sa dohodli, že ozbrojený útok proti jednej alebo viacerých z nich v Európe alebo Severnej Amerike sa bude považovať za útok proti všetkým, a preto sa dohodli, že ak dôjde k takémuto ozbrojenému útoku, každá z nich, uplatňujúc právo na individuálnu alebo kolektívnu sebaobranu uznanú článkom 51 Charty OSN, pomôže zmluvnej strane alebo stranám takto napadnutým tým, že bezodkladne podnikne sama a v súčinnosti s ostatnými stranami takú akciu, akú bude považovať za potrebnú, vrátane použitia ozbrojenej sily, s cieľom obnoviť a zachovať bezpečnosť severoatlantického priestoru. Každý takýto útok a všetky opatrenia vykonané v jeho dôsledku budú bezodkladne oznámené Bezpečnostnej rade. Tieto opatrenia budú ukončené, akonáhle Bezpečnostná rada prijme opatrenia potrebné na obnovenie a zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti“*[25]

Vzhľadom na to, že ide o článok, ktorý je ako jediný popularizovaný a deformovaný, je nutné sa podrobne venovať textu – a hlavne motivácii dôvodov, pre ktoré bol tak špecifikovaný. Je nutné začať tým, že samotná Washingtonská zmluva, tým že je naviazaná na Chartu OSN[26], nie je žiadnou novou právnou konštantou. Hovorí síce o ozbrojenom útoku a spôsobe ako má byť posudzovaný, ale jednoznačne ponecháva na jednotlivých členských krajinách, akú akciu (a tu dodávame – či vôbec), tá ktorá krajina či krajiny podnikne respektíve podniknú (v praxi to môže znamenať, že v prípade napadnutia člena ostatné krajiny zašlú diplomatickú nótu, v ktorej to odsudzujú, očakáva sa však vojenská pomoc). Tu je potrebné upozorniť na skutočnosť, že táto časť vety väčšinou nie je interpretovaná, nieto aby bola príslušne zdôraznená. Niekedy je dokonca pri hodnotení závažnosti tohto článku ignorovaná. Taktiež bývalý americký prezident Joe Biden koncom roku 2021 ubezpečil krajiny na východoeurópskom krídle NATO o tom, že: *„Spojené štáty sú plne pripravené dodržať záväzok Spojených štátov amerických v prípade potreby brániť spojencov z NATO“*[27]. Napriek tomu, toto jeho vyjadrenie malo iba čisto deklaratórny význam, a ani nebolo nijako bližšie špecifikované. Naopak, keď sa moderátor Fox News v júli 2018 opýtal jeho predchodcu, ako aj súčasného prezidenta Spojených štátov amerických - Donalda Trumpa, či by Spojené štáty boli ochotné vstúpiť na obranu Čiernej Hory (čo je jeden z posledných štátov, ktorý vstúpil do NATO v roku 2017), tak Donald Trump odpovedal že: *„Čierna hora je plná veľmi sebavedomých a veľmi energických* (doslova agresívnych) *ľudí a pokiaľ by boli vstúpili do vojny* (implicitne sa myslelo zrejme s Ruskom)*, ochrana Čiernej Hory by mohla rozpútať tretiu*

[25] North Atlantic Treaty Organization. *The North Atlantic Treaty*. Washington D.C., 4 April 1949. NATO – Official texts and resources. Dostupné online: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm [cit. 9.2. 2026]

[26] Slovenská republika. *Vyhláška o charte Spojených národov a statúte Medzinárodného súdu spravodlivosti, dojednaných dňa 26. júna 1945 na konferencii Spojených národov o medzinárodnej organizácii, konanej v San Francisku* / Zbierka zákonov Slovenskej republiky 30/1947 Z. z., 13. 03. 1947. SLOV-LEX – Právne predpisy - Zbierka zákonov. Dostupné online: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/1947/30/ [cit. 9.2. 2026]

[27] Česká televize. *Biden slíbil navýšit vojenské síly na východním křídle NATO. O Ukrajině se podle něj bez Kyjeva nejedná* (09. 12. 2021). ČT24 – svět. Dostupné online: https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3412230-biden-slibil-navysit-vojenske-sily-na-vychodnim-kridle-nato[cit. 9.2. 2026]

svetovú vojnu.“[28] Trump v rozhovore taktiež naznačil, že do takéhoto konfliktu by Spojené štáty neboli ochotné vstúpiť a presadzovať to, čo sa dlhodobo považuje za akúsi "posvätnú kravu" Aliancie, že každá členská krajina NATO automaticky vstúpi do obrany inej konkrétnej členskej krajiny, v mene ochrany záujmov všetkých ostatných krajín, teda akéhosi mušketierskeho: *„všetci za jedného, jeden za všetkých“*. Takto však aj napriek konzistentnému a systematickému mediálnemu spracovaniu témy situácia s tzv. „kolektívnou obranou“ v rámci NATO nikdy nestála. Nikdy! Ani v súčasnosti, keď sa ako rozhodujúcou pre zabezpečenie tohto priestoru operuje s tzv. "*ruskou hrozbou"*, ani v časoch, keď sa NATO rozširovalo o krajiny bývalého tzv. „Východného bloku“.

Tu je potrebné pripomenúť, že v kampani pred naším vstupom do NATO táto rozhodujúca časť pre interpretáciu a záväznosť zmluvy bola buď vynechávaná, alebo dokonca dezinterpretovaná v zmysle, že v rámci NATO je založená dokonca povinnosť nutnej obrany, ako napr. v článku denníka SME z roku 1999[29], kde sa účelovo uvádza a komentuje článok 5. ako bezpodmienečný záväzok na ozbrojenú pomoc: *„Z hľadiska nových členov je dôležitý najmä článok 5., ktorý hovorí o kolektívnej ochrane…Článok 5: Zmluvné strany sa dohodli, že ozbrojený útok proti jednej alebo viacerým z nich v Európe alebo v Severnej Amerike bude považovaný za útok proti všetkým..“*[30] Tu však treba podotknúť, že vtedajší členovia NATO a predovšetkým USA na konci deväťdesiatych rokov 20. storočia mali obrovskú obavu, čo sa stane, keď v týchto pre nich nových krajinách postsovietskeho bloku by niekto začal konať geopoliticky absolútne iracionálne, alebo by došlo ku konfliktu s Ruskom a preto si USA položili logickú otázku: *budeme musieť prísť na pomoc*? Práve v tejto novovzniknutej situácií koncom deväťdesiatych rokov 20. storočia si preto Spojené štáty americké nechali zanalyzovať všetky k tomu viažuce sa predpisy a dohody na základe ktorých sa ukázalo, že samotný "posvätný" článok 5. Washingtonskej zmluvy o NATO nehovorí vôbec o „bezpodmienečnej obrane“, ale hovorí iba o tom, že každá krajina Aliancie podľa svojho vlastného zhodnotenia (a teraz to príde) zváži! pomoc napadnutej členskej krajine. To slovíčko zváži, predovšetkým pre Spojené štáty (ako hlavného garanta bezpečnosti v rámci aliancie) znamená niekoľko základných skutočností:

1. Musí to byť v záujme Spojených štátov amerických.
2. Akúkoľvek vojnu musí schváliť Kongres (Parlament) USA.
3. Členská krajina NATO, ktorá nebude ochotná vydávať na vlastnú obranu ročne neoficiálne minimálne 2% a ideálne 5% HDP, ako to vyplýva to z aliančných záväzkov, nemá právo na obranu zo strany USA.

To sú tri základné skutočnosti, ktoré budú Spojené štáty viesť k tomu, aby (treba pozorne čítať) zvážili svoju pomoc. Toto sú skutočnosti, ktoré Výskumné stredisko Kongresu USA dalo k dispozícii Kongresu USA. To znamená, že všetky tieto skutočnosti vedú nie k bezpodmienečnej vojenskej pomoci, ale len k zaváženiu vojenskej pomoci. Táto informácia sa nachádza na stránke amerického Kongresu v jeho digitálnej knižnici, v rámci článku s

[28] *Vox. Trump somehow still doesn't understand NATO* (18. júl 2018). Vox – World Politics. Dostupné online: https://www.vox.com/world/2018/7/18/17585984/trump-nato-montenegro-russia-carlson[cit. 9.2. 2026]
[29] *SME. Washingtonská zmluva.* (12.3.1999). Dostupné online: https://www.sme.sk/c/2182272/washingtonska-zmluva.html[cit. 10.2. 2026]
[30] *SME. Washingtonská zmluva.* (12.3.1999). Dostupné online: https://www.sme.sk/c/2182272/washingtonska-zmluva.html[cit. 10.2. 2026]

názvom *Article V and Collective Defence (Článok V a kolektívna obrana)*.[31] Posúďme podľa relevantných amerických autorít, ako je práve táto *„povinnosť"* posudzovaná. Kongresové výskumné stredisko, ktoré sumarizuje rozbor k problematike článku 5. Washingtonskej zmluvy, zhŕňa svoje zistenia takto: „*Článok 5 Severoatlantickej zmluvy negarantuje (does not guarantee) použitie sily na pomoc žiadnemu spojencovi, ktorý by bol napadnutý. Organizácia kolektívnej bezpečnosti rieši spory medzi svojimi členmi. Naproti tomu organizácia kolektívnej obrany pomáha členskému štátu, ktorý je napadnutý cudzou krajinou. NATO je organizáciou kolektívnej obrany."* Tu je explicitne vidieť, že NATO sa považuje za organizáciu kolektívnej obrany, nie kolektívnej bezpečnosti. To je podstata organizácie. Ďalej sa v kongresovej správe píše, že: *„Článok 5 prehlasuje, že členovia NATO musia zvážiť (consider) možnosť ísť na pomoc. Pomoc však nie je zabezpečená zmluvou. Pomoc spojencom nie je bezpodmienečná (is not unconditional).*" Inými slovami povedané, stanovisko amerického Kongresového výskumného strediska uvádza, že pred vstupom do konfliktu musí byť jasne definovaný výlučne americký národný záujem (…*for the United States to fulfill a collective defense commitment, U.S. national interests must clearly be affected*.). Ak neveríme svojim očiam, nech je nám stanovisko amerických autorít k článku 5. Washingtonskej zmluvy dobrým návodom.[32]

V tomto kontexte mnohé dávnejšie vyjadrenia Donalda Trumpa ohľadom Čiernej Hory, ako aj mnohé iné aktuálnejšie vyjadrenia amerického prezidenta z nedávnej minulosti zatriasli jednotou aliancie, akými napríklad boli:

1. Výrok o možnom otestovaní článku 5 NATO v súvislosti s problémom ilegálnej imigrácie z Mexika a tlaku na južnú hranicu USA zo začiatku roku 2026. [33]
2. Výrok o tom, ako USA *„získajú Grónsko tak či onak"* keď povedal: *„…Amerika urobila veľa pre NATO a aj tak nie je oceňovaná… žiadame iba veľký kus ľadu.."*[34] (pozn. od Dánska).
3. Výrok Donalda Trumpa v rozhovore s novinárom o záväzku k článku 5: *„Stále dodržiavate článok 5 NATO?" — Záleží na vašej definícii… Som ich priateľom."*[35]
4. Alebo kritika Donalda Trumpa voči spojencom v súvislosti s nasadením aliančných vojsk v Afganistane v kontexte teroristických útokov na americkej pôde z 11. septembra 2001, kedy bol historicky článok 5. aktivovaný: „*Budú hovoriť, že nejaké*

[31] Gallis, Paul E. *NATO: Article V and Collective Defense* / CRS Report for Congress, 97-717 F, 17 July 1997. Congressional Research Service, Library of Congress. UNT Digital Library. Dostupné online: https://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metacrs422/m1/1/high_res_d/97-717f_1997Jul17.html[cit. 10.2. 2026]

[32] Gallis, Paul E. *NATO: Article V and Collective Defense* / CRS Report for Congress, 97-717 F, 17 July 1997. Congressional Research Service, Library of Congress. UNT Digital Library. Dostupné online: https://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metacrs422/m1/1/high_res_d/97-717f_1997Jul17.html[cit. 11.2. 2026]

[33] Trump, D. J. *Trump says U.S. should have tested NATO by invoking Article 5 over border security,* Fox News, 23. 1. 2026. Voľba Trumpa spochybňuje, či by aliancia stála pri USA, ak by bol aktivovaný článok 5. Dostupné online: https://www.foxnews.com/politics/trump-says-us-should-have-tested-nato-invoking-article-5-over-border-security [cit. 11.2. 2026]

[34] Trump, D. J. Citovaný výrok o tom, ako USA „získajú Grónsko tak či onak" (správa z Davosu 2026).Voľne preložené a publikované: *Trump: „…Amerika urobila veľa pre NATO a aj tak nie je oceňovaná… žiadame iba veľký kus ľadu… ak nezískame, nenávidíme to."* Dostupné online: https://telex.hu/kulfold/2026/01/22/nato-trump-transzatlanti-kapcsolatok-europa-gronland-szovetsi-politika-egyesult-allamok-davos [cit. 11.2. 2026]

[35] Trump, D. J. Q&A: „Are you still committed to Article 5 of NATO?" — *It depends on your definition… I'm committed to being their friends." „Záleží na definícii… som ich priateľom." Citované z oficiálneho dokumentu Bieleho domu: Administration of Donald J. Trump, 2025 (Washington, 2025). Dostupné online: https://www.govinfo.gov/content/pkg/DCPD-202500717/pdf/DCPD-202500717.pdf[cit. 11.2. 2026]

jednotky poslali do Afganistanu," pokračoval prezident. *„A poslali. Ale stáli trochu vzadu, trošku mimo frontu."*[36]

Všetky tieto výroky Donalda Trumpa spôsobili obrovské rozhorčenie, v zmysle *„ako si vôbec dovoľuje spochybňovať tzv. jednotu NATO"* a ako ju môže *„obetovať v prospech priateľstva s Vladimírom Putinom"*. Donald Trump však v podstate nevymyslel nič nové. Opakuje iba skutočnosti, ktoré sa nachádzajú v knižnici Kongresu USA, pričom každý, kto si idealizuje NATO, si to môže pozrieť a preštudovať. Tieto informácie sa tam nachádzajú od čias Madeleine Albright, ktorá koncom deväťdesiatych rokov 20. storočia zastávala funkciu ministerky zahraničných vecí USA, a ktorá už v minulosti verbálne napádala Donalda Trumpa za jeho výroky a "spochybňovanie" tzv. jednoty. Bývalá ministerka zahraničných vecí pani Albrightová síce v Prahe, a to v rozpore s článkom 5. vyhlásila, že: *„ak dôjde k ohrozeniu bezpečnosti, budeme my (USA) zaviazaní k spoločnej obrane."* Tak nám to médiá s radosťou opakovali, až si Albrightová od Havla vyslúžila odporúčanie, že by mohla byť budúcou českou prezidentkou. Avšak v tomto kontexte prezentovala informácie zavádzajúcim spôsobom. Nakoniec ona sama bola v skutočnosti tou predstaviteľkou, ktorá, keď bola koncom minulého storočia ministerkou zahraničia USA, musela zvážiť všetky náležitosti viažuce sa k článku 5. Washingtonskej zmluvy, a musela dať Kongresu USA stanovisko, ktoré by bolo zodpovedné a v prospech Spojených štátov. Vo Washingtone, ktorý nebol rozširovaniu NATO naklonený, sa však musela správať ako zodpovedná americká ministerka zahraničia. Pred zahraničným výborom Senátu vystúpila 7. októbra 1997 v diskusii *„O rozšírení, nákladoch a Rusku"*. V dokumente sa uvádza: „*Rozšírenie .... nás nezaväzuje (does not bind us) reagovať na každý násilný incident tým, že by sme išli do vojny*."[37] Dodala však, že uzatvorením *Zakladajúceho aktu s Ruskom* sa vytvorilo priaznivé bezpečnostné prostredie v Európe a mechanizmus pre budovanie dôvery medzi NATO a Ruskom. Tieto vyjadrenia si členovia Senátu s pochopením vypočuli. Vyžiadali si však aj stanovisko prezidenta k danej záležitosti**.** K článku 5. sa im dostalo vysvetlenie, že útok na jedného z členov neznamená, že sa USA musia zúčastniť sporu. Uvedený bol dokonca príklad konfliktu medzi dvoma členskými krajinami NATO (Turecko – Grécko). Relevantné informácie sa nachádzajú na stránkach Kongresového výskumného strediska. NATO vždy slúžilo a slúži rovnakému účelu, ktorý tak zjednodušene a výstižne popísal prvý Generálny sekretár NATO - Lord Ismay: Účelom *Aliance bolo zabezpečiť, aby Rusi ostali vonku, Amerika vo vnútri a Nemci pod kontrolou" (The purpose of the alliance was „to keep the Russians out, the Americans in, and the Germans down)."*[38] V tom spočíva skutočná podstata Aliancie.

---

[36] Trump, D. J. *Trump spochybnil úlohu NATO v bojových akciách: Do Afganistanu síce vojakov poslali, ale stáli mimo frontu* (23. 1. 2026). TA3 – spravodajský portál. Dostupné online: https://www.ta3.com/clanok/1030257/trump-spochybnil-ulohu-nato-v-bojovych-akciach-do-afganistanu-sice-vojakov-poslali-ale-stali-mimo-frontu[cit. 11.2. 2026]

[37] United States. *The Debate on NATO Enlargement: Hearings Before the Committee on Foreign Relations, United States Senate, One Hundred Fifth Congress, First Session, S. Hrg. 105-285* (7, 9, 22, 28, 30 October & 5 November 1997). Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 1998. GovInfo (U.S. Government Publishing Office). Dostupné online: https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-105shrg46832/html/CHRG-105shrg46832.htm [cit. 12.2. 2026]

[38] University of Freiburg. *"NATO is historically unprecedented"* (interview with Prof. Dr. Jan Eckel, 4 April 2024). University of Freiburg – News & Insights. Dostupné online: https://uni-freiburg.de/en/nato-is-historically-unprecedented/ [cit. 12.2. 2026]

3 Historické zlyhanie NATO v rámci ozbrojeného konfliktu medzi jeho jednotlivými členmi

Taktiež v garantovaní bezpečnosti smerom do vnútra (medzi jednotlivými členskými štátmi) NATO už v minulosti zlyhalo. Presnejšie na základe faktov, je možné skonštatovať, že smerom do vnútra, už v minulosti NATO nebolo schopné zabrániť vojenskému konfliktu medzi jeho jednotlivými členmi, konkrétne medzi Gréckom a Tureckom v roku 1974 (už v tom čase a dodnes oboma členskými štátmi NATO), v súvislosti s tureckou inváziou na Cyprus. Bezprostredným impulzom krízy bol prevrat na Cypre v júli 1974, podporovaný vojenskou juntou vládnucou v Grécku, ktorého cieľom bolo pripojenie ostrova k Grécku (tzv. Enosis). Turecko reagovalo vojenskou intervenciou 20. júla 1974 s odvolaním sa na svoje postavenie garanta cyperskej ústavy podľa Zmluvy o zárukách z roku 1960. Táto operácia pod krycím menom operácia Atilla prebehla medzi 20. júlom až 18. augustom 1974, ako odpoveď na cyperský štátny prevrat z toho istého roku. Za prevratom stála grécka vojenská junta, pričom samotný puč uskutočnila Cyperská národná garda v spolupráci s pangréckou teroristickou organizáciou cyperských Grékov – EOKA. V dôsledku týchto procesov bol zosadený cyperský prezident - arcibiskup Makarios a namiesto neho bol týmito silami dosadený Nikos Sampson, ktorý bol zástancom tzv. veľkogréckej myšlienky, spojenia všetkých etnickými Grékmi obývaných území vrátane Cypru (a to bez ohľadu na záujmy cyperských Turkov) do jedného veľkého štátu. To prirodzene nekorešpondovalo s predstavami etnických Turkov tvoriacich po etnických Grékoch najväčšiu menšinu a samozrejme ani Turecku, ktoré bolo garantom dodržiavania ich práv. V júli 1974 preto Turecko intervenovalo a päť dní po začiatku nevydareného prevratu poslalo na ostrov vojakov. Oficiálne prišlo brániť svoju menšinu, neoficiálne sa snažilo zabrániť pripojeniu Cypru ku Grécku (vrátane svojej menšiny). Turci postupne zabrali 38 % územia ostrova. Následne zo severu bez majetku a v chaose utieklo 160-tisíc Grékov. Nahradilo ich 50-tisíc Turkov z juhu a obyvatelia pevninského Turecka. Koncom roka 1974 sa na ostrov vrátil arcibiskup Makarios. Bábková vláda Sampsona trvala len niekoľko dní. Vo februári 1975 bola vyhlásená Severocyperská turecká republika v rámci federálneho usporiadania s Tureckom, ktorú však žiaden iný štát okrem Turecka dodnes neuznáva. Počet priamych obetí tejto invázie a dôsledkov vzájomných bojov sa rátal na tisíce. Na tureckej strane bolo podľa dostupných údajov zabitých 568 príslušníkov tureckých ozbrojených síl, 70 príslušníkov tureckej domobrany, 270 civilistov bolo zabitých a 803 nezvestných a celkový počet zranených dosiahol viac ako 2000. Grécke straty sa odhadujú na 4500 – 6000 zabitých, či zranených vojakov a civilistov. Z toho minimálne 1273 mŕtvych.[39] Tieto hrozivé štatistiky bojov medzi dvomi členskými štátmi NATO sú dostatočne výpovedné. Výsledkom bolo obsadenie severnej časti ostrova tureckými silami a faktické rozdelenie Cypru, ktoré pretrváva dodnes. Dôsledkom tohto konfliktu bolo dočasné vystúpenie Grécka z vojenskej štruktúry NATO v roku 1974 (plne sa vrátilo v roku 1980), čo taktiež oslabilo južné krídlo aliancie a zvýraznilo vnútorné napätia.

[39] The Editors of Encyclopaedia Britannica. Cyprus: Government and society. In: Encyclopaedia Britannica [online]. Chicago: Encyclopaedia Britannica, 2026. Dostupné na: https://www.britannica.com/place/Cyprus/Government-and-society [cit. 6.3.2026].

Taktiež po roku 2018, Turecko flagrantne porušilo princípy medzinárodného práva, začatím vojenskej operácie bez súhlasu Bezpečnostnej rady OSN s cynickým názvom - Olivová ratolesť. Útokom a zaútočilo na prevažne kurdskú oblasť Afrin na severe Sýrie, čím došlo k otvorenej agresii (opäť porušeniu princípov medzinárodného práva) voči inému štátu (v tomto prípade Sýrie) a jej teritoriálnej integrite. To viedlo k priamej okupácií teritória cudzieho štátu. Operácia sa uskutočnila s tichým súhlasom Ruska, ktoré ich lietadlám otvorilo vzdušný priestor nad Afrinom, pod zámienkou boja proti kurdským milíciám YPG (Kurdish: Yekîneyên Parastina Gel čo sú *Jednotky ľudovej obrany*, nazývané aj *Jednotky ľudovej ochrany* prevažne kurdské milície v Sýrii a hlavná zložka Sýrskych demokratických síl (SDF - Syrian Democratic Forces).[40] Tie Turecko kvôli väzbám na Kurdskú stranu pracujúcich (PKK - Partiya Karkerên Kurdistanê: Kurdistan Workers' Party, an organization based in Turkey and Iraqi Kurdistan engaged in armed conflict with the Turkish state for self-determination for the Kurds)[41] označuje za teroristickú organizáciu, napriek tomu, že sa nenachádzajú na teroristickom zozname OSN a ich príslušníci tvrdo bojovali proti Islamskému štátu a na teritóriách, ktoré kontrolujú, garantujú bezpečnosť pre kresťanov a iné menšiny. Politika Turecka v kontexte sýrskej občianskej vojny bola dlhodobo formovaná dvoma vzájomne previazanými cieľmi: zvrhnúť režim Bašára al Asada a zabrániť vzniku autonómie kurdských síl pozdĺž tureckých hraníc. V praxi viedla táto politika k podpore Turecka rôznych sýrskych povstaleckých frakcií, vrátane frakcií s islamistickým charakterom či skupín, ktoré mali prepojenia s radikálnejšími militantmi. V tomto kontexte je možné Turecko vnímať ako hlavného vonkajšieho podporovateľa povstaleckých síl, ktoré zohrávali dôležitú úlohu nielen v boji proti Assadovi, ale aj v boji proti kurdským silám označovaným Ankarou za teroristické (YPG/PKK), ktoré dominovali na severe krajiny. Turecká podpora zahŕňala logistickú, materiálnu a politickú asistenciu povstaleckým skupinám v rámci Sýrskej národnej armády (SNA), ktorá bola de facto kontrolovaná tureckými vojenskými a spravodajskými službami. Turecko opakovane priamo podporovalo činnosť radikálnejších frakcií vrátane Hayat Tahrir al-Sham (HTS) a iných skupín so základňou v Idlibskej provincii, pričom tieto skupiny mali bohatú históriu extenzívnych násilných akcií proti civilnému obyvateľstvu, vrátane menšín ako alaviti či drúzi. Tieto džihádistické skupiny pokrytecky EÚ nazvané ako *Sýrska demokratická opozícia* sa koncom roka 2024 a začiatkom roka 2025 dostali v Sýrii k moci pod vedením Ahmeda al-Šara, známeho ako Abu Mohammed al-Džulani. Odvtedy je Sýria svedkom ničivého sektárskeho násilia. V marci 2025 bolo podľa oficiálnych správ v oblasti Latákija zabitých vládnymi silami viac ako 1 300 alavitov. Avšak oficiálne číslo je oveľa menšie, než čo hlásili očití svedkovia, vrátane Free Burma Rangers (FBR) [42], alavitských jednotlivcov a užívateľov sociálnych médií, ktorí natočili nespočetné množstvo prípadov vrážd a mrzačenia vykonávaných silami napojenými na vládu, z ktorých niektorí boli v uniformách.[43] Očití

[40] RAIA Group. YPG. In: Glossary [online]. Dostupné na: https://raiagroup.org/glossary/ypg [cit. 6.3.2026].
[41] Collins Dictionary. PKK. In: Collins English Dictionary [online]. Glasgow: HarperCollins Publishers. Dostupné na: https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/pkk[cit. 6.3.2026].
[42] *They are throwing bodies into the sea*. WORLD – Roundups (11 March 2025). WORLD News Group. Dostupné online: https://wng.org/roundups/they-are-throwing-bodies-into-the-sea-1741703969[cit. 14.2. 2026]
[43] *The Cover-Up: Evidence Points to Syrian Government Involvement in Church Attack* (Antonio Graceffo, 28 June 2025). *The Gateway Pundit*. Dostupné online: https://www.thegatewaypundit.com/2025/06/cover-up-evidence-points-syrian-government-involvement-church[cit. 15.2. 2026]

svedkovia tvrdili, že celé vojenské kolóny s nákladnými autami vezúcimi stovky vojakov dorazili do miest a dedín a zabili každého alavitu, ktorého našli. Násilie prítomné v súčasnej Sýrii sa však neobmedzuje iba na alavitov. V apríli a júli 2025 si útoky na drúzsku komunitu vyžiadali takmer 1 000 mŕtvych, vrátane 588 drúzskych civilistov. Masaker sa odohral v oblasti Suwayda, drúzskom srdci južnej Sýrie.[44] Kresťania tiež čelia stupňujúcemu sa prenasledovaniu. K najničivejšiemu útoku došlo 22. júna 2025, kedy strelec zahájil paľbu počas bohoslužby v gréckom pravoslávnom kostole Mar Elias v Damasku a potom odpálil vestu s výbušninami, zabil najmenej 30 ľudí a zranil 54 ďalších.[45] Všetky tieto etnické čistky a masakre sa dejú za priamej asistencie Turecka - členského štátu NATO. Brutalita al-Džulaniho vlády Hayat Tahrir al-Sham (HTS), ktorá sa koncom roka 2024 dostala v Sýrii k moci, musí byť chápaná predovšetkým v kontexte jeho dlhodobej extrémistickej minulosti. Na začiatku roku 2000 odišiel do Iraku, aby bojoval proti Američanom. Potom sa pridal k ISIS, neskôr k al-Nusre a potom sa al-Nusra stala súčasťou al-Kájdy. V roku 2015 zmenil názov z al-Nusra na Hayat Tahrir al-Sham (HTS). Obsadili Idlib a vďaka tureckej podpore boli schopní prevziať krajinu po páde Assadovho režimu. Turecko sa ukázalo ako hlavný vonkajší podporovateľ sýrskych povstaleckých síl, ktoré zvrhli vládu Bašara al-Assada, poskytovalo podporu Hayat Tahrir al-Sham (HTS) a priamo kontrolovalo Sýrsku národnú armádu (SNA). Napriek svojmu názvu bola Sýrska národná armáda[46] (SNA) popísaná ako „entita úplne vlastnená Tureckom“ nasadená k útokom na kurdské sily. NATO sa ukázalo ako účinne bezmocné pri obmedzovaní intervencií Ankary. Americkí predstavitelia uvádzajú členstvo Turecka v NATO ako dôvod, prečo Washington nemôže priamo zasiahnuť do konfliktu medzi tureckými a sýrskymi kurdskými silami.

4 Diplomatický konflikt medzi dvomi členmi NATO – USA a Dánska o Grónsko

Taktiež USA začiatkom roka 2026 oznámili svetovej verejnosti, že majú v úmysle anektovať časť územia iného členského štátu NATO - Dánskeho kráľovstva a to Grónska.[47]Americký záujem o Grónsko siaha do 19. storočia, keď si v rokoch 1832–1868 niektorí americkí politici predstavovali možnosť kúpy ostrova ako strategického doplnku po odkúpení Aljašky od Ruska. V roku 1868 správa ministerstva zahraničných vecí pod vedením

[44] *Syrian Government Massacres Druze Minority – Israel Responds, Violence Continues* (Antonio Graceffo,20 July 2025). *The Gateway Pundit*. Dostupné online: https://www.thegatewaypundit.com/2025/07/syrian-government-massacres-druze-minority-israel-responds-violence/[cit. 16.2. 2026]

[45] *They Should Have Been Called Martyrs: Syria's Church Bombing and the Government's Possible Involvement* (Antonio Graceffo, 26 June 2025). *The Gateway Pundit*. Dostupné online: https://www.thegatewaypundit.com/2025/06/they-should-have-been-called-martyrs-syrias-church/ [cit. 16.2. 2026]

[46] Sýrska národná armáda (SNA, arabsky الجيش الوطني السوري, al-Džajš al-Waṭaní as-Súrí, anglicky Syrian National Army) bola ozbrojená frakcia zúčastňujúca sa Sýrskej občianskej vojny, ktorá vznikla inváziou do Afrínu. Tvoria ju rôzne povstalecké skupiny, ktoré vznikli na začiatku vojny v júli 2011. Bola podporovaná Tureckom, ktoré jej poskytovalo finančné prostriedky, výcvik a vojenskú podporu, a predstavovala jednu z ozbrojených zložiek verných Sýrskej dočasnej vláde. Po porážke baasistického režimu a prevzatí moci prechodnou vládou v roku 2024 došlo k jej rozpusteniu a integrácii do novo vzniknutých ozbrojených síl.

[47] Curtis,J., Fella, S. Prezident Trump and Greenlad: Frequently asked question. 23.1.2026. House of Commons Library. UK Parliament. https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-10472/ https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/apuz/groenland-2025/570717/das-interesse-der-usa-an-groenland/[cit. 17.2. 2026]

Williama H. Sewarda zdôraznila strategické a ekonomické výhody Grónska, vrátane prírodných zdrojov *a geopolitickej polohy severoatlantickej obrany*.[48] Tieto zámery nadobudli v posledných rokoch nový impulz, keď súčasný prezident USA zopakoval návrhy na priamu akvizíciu alebo anexiu ostrova, čím vyvolal diplomatické napätie medzi členmi NATO a otázky o možnom porušení kľúčových ustanovení aliancie. Grónsko bolo od roku 1814 kolóniou Dánska (po rozpade dánsko-nórskej únie). Situácia sa zásadne zmenila po 9. apríli 1940, keď nacistické Nemecko napadlo a okupovalo Dánsko (operácia Weserübung). Nacistické Nemecko tým de facto prerušilo spojenie medzi Kodaňou a Grónskom. Po okupácii Dánska zostalo Grónsko izolované. Dánski guvernéri na ostrove – Eske Brun (sever) a Aksel Svane (juh) – prevzali mimoriadne právomoci a vyhlásili, že budú konať v mene „slobodného Dánska“. Keďže Dánsko bolo pod kontrolou Nemecka, vznikla otázka ochrany Grónska pred možnou nemeckou okupáciou. Ostrov mal veľký význam najmä pre:

1. meteorologické stanice (kľúčové pre predpovede počasia nad severným Atlantikom)
2. kryolitový lom v Ivittuut (dôležitý pre výrobu hliníka),
3. strategickú polohu medzi Severnou Amerikou a Európou.[49]

Následne rok po obsadení Dánska nemeckým Wehrmachtom 9. apríla 1941 podpísal dánsky veľvyslanec vo Washingtone Henrik Kauffmann (bez súhlasu okupovanej Kodane) dohodu týkajúcu sa obrany Grónska so Spojenými štátmi americkými. Touto dohodou:

1. USA získali právo budovať vojenské základne v Grónsku,
2. zabezpečovali obranu ostrova pred Nemeckom,
3. formálne však uznávali dánsku suverenitu.[50]

USA následne vybudovali viacero základní, vrátane Bluie West One (Narsarsuaq). Grónsko sa tak stalo súčasťou severoatlantického obranného systému Spojencov ešte pred vstupom USA do vojny v decembri 1941. Po druhej svetovej vojne v roku 1946 USA tajne ponúkli Dánsku návrh na kúpu Grónska za 100 miliónov dolárov v zlate, argumentujúc jeho vojenskou nevyhnutnosťou proti sovietskej hrozbe. Tento návrh však dánska vláda odmietla. V roku 1951 podpísali USA a Dánsko zmluvu nazvanú ako: *„Agreement Relating to the Defense of Greenland“*[51], ktorá umožnila USA rozsiahlu vojenskú prítomnosť v Grónsku v rámci obrany NATO. Podľa samotnej zmluvy: *„mali obe strany konať v súlade s plánmi NATO“, pričom USA mohli v Grónsku vybudovať a prevádzkovať obranné oblasti, ktoré Dánsko nedokázalo samo zabezpečiť.“*[52] Tento dohovor, ktorý stále platí, potvrdzuje dánsku suverenitu a umožňuje

[48] Jacobsen, Marc. *Das Interesse der USA an Grönland* (12 September 2025). *bpb.de – Aus Politik und Zeitgeschichte*, Ausgabe 38/2025. Dostupné online: https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/apuz/groenland-2025/570717/das-interesse-der-usa-an-groenland/[cit. 17.2. 2026]

[49] Gjerstad, Michael – Rogers, James. *Knowledge is Power: Greenland, Great Powers, and Lessons from the Second World War*. The Arctic Institute – Center for Circumpolar Security Studies, 15 June 2021 [online]. Dostupné na: https://www.thearcticinstitute.org/knowledge-power-greenland-great-powers-lessons-second-world-war/ [cit. 6.3.2026].

[50] Estoppel of Tenant to Deny Landlord's Title. Harvard Law Review, 1906, roč. 19, č. 5, s. 375–376 [online]. Cambridge: Harvard Law Review Association. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1323021[cit. 6.3.2026].

[51] *Defense of Greenland: Agreement Between the United States and the Kingdom of Denmark, April 27, 1951*. *The Avalon Project: Documents in Law, History and Diplomacy*, Yale Law School. Dostupné online: https://avalon.law.yale.edu/20th_century/den001.asp[cit. 18.2. 2026]

[52] *Defense of Greenland: Agreement Between the United States and the Kingdom of Denmark, April 27, 1951*. *The Avalon Project: Documents in Law, History and Diplomacy*, Yale Law School. Dostupné online: https://avalon.law.yale.edu/20th_century/den001.asp [cit. 19.2. 2026]

USA vojenskú prítomnosť bez zmeny vlastníckeho statusu ostrova.[53] Od roku 2019 a najmä počas svojho druhého prezidentského obdobia však súčasný prezident USA sa opakovane vyjadril, že USA by mali Grónsko *„získať“* alebo *„mať pod kontrolou“*, zdôvodňujúc to záujmom národnej bezpečnosti, strategickou polohou a rastúcim geopolitickým napätím s Ruskom a Čínou. V realite ide najmä o využitie obrovského nerastného bohatstva nachádzajúceho sa pod roztápajúcim sa povrchom tohto najväčšieho ostrova sveta. V roku 2025–2026 sa tieto komentáre vyostrovali až do otvorených vyhrážok anexie, vrátane navrhovaných legislatívnych krokov v Kongrese USA, ktoré by administratíve poskytli právomoci konať v smere získania samotného ostrova. Donald Trump sa priamo vyhrážal začiatkom roka 2025 na palube Air Force One priamym obsadením Grónska, keď povedal: *„Myslím si, že to budeme mať. Myslím si, že ľudia chcú byť s nami... Neviem, aký nárok má na to Dánsko, ale bolo by to veľmi nepriateľské konanie, keby to nedovolili, pretože je to na ochranu slobodného sveta.“*[54] Tento výrok bol interpretovaný ako náznak, že USA by mohli Grónsko „získať“ bez ohľadu na súhlas jeho súčasných správcov. V podobnom duchu sa niesol aj jeho ďalší výrok: *„Z dôvodu národnej bezpečnosti a slobody na celom svete sa Spojené štáty americké domnievajú, že vlastníctvo a kontrola Grónska je absolútne nevyhnutná.“*[55] Tento druh formulácie je často interpretovaný ako politická nátlaková formulka, ktorá smeruje k prípadnému tlaku na Dánsko, aby sa zrieklo suverenity nad Grónskom. Americký prezident Trump výrokom k možnosti kontrolovať Grónsko vojenskými prostriedkami v tomto kontexte povedal, že: *„odmieta vylúčiť silu na získanie Grónska.“*[56] Tento typ výroku bol zároveň silno kritizovaný európskymi lídrami, ako neprimerané vyjadrenie voči suverénnemu územiu člena NATO. Autor článku sa domnieva, že táto snaha priamo podkopáva samotný pilier aliancie. Konkrétne máme na mysli Washingtonskú zmluvu o NATO a jej článok 1, ktorý hovorí, že: *„Zmluvné strany sa zaväzujú, ako je uvedené v Charte Spojených národov, riešiť akékoľvek medzinárodné spory, do ktorých môžu byť zapojené, mierovými prostriedkami tak, aby nebol ohrozený medzinárodný mier, bezpečnosť a spravodlivosť a zdržia sa vo svojich medzinárodných vzťahoch hrozby silou alebo použitia sily..“*[57] Tým sa NATO slovami francúzskeho prezidenta Emmanuel Macrona skutočne dostalo do stavu: *„mozgovej smrti“*[58], ktorá definuje dnešnú bezpečnostnú realitu euroatlantického priestoru.

---

[53] Nagel, Tadhg. *75 Jahre alter Vertrag sichert US-Militärpräsenz in Grönland – unter einer Bedingung* (22 01 2026). *Frankfurter Rundschau – Politik*. Dostupné online: https://www.fr.de/politik/75-jahre-alter-vertrag-sichert-us-militaerpraesenz-in-groenland-unter-einer-bedingung-94133876.html[cit. 20.2. 2026]

[54]*Trump says he believes US will 'get Greenland'*. Reddit – r/europe (26 January 2025). Dostupné online: https://www.reddit.com/r/europe/comments/1ia6gab/trump_says_he_believes_us_will_get_greenland/

[55]*Greenland is not for sale, its leader says in response to Trump's comments* (Reddit – r/EUnews, 24 January 2025). Reddit. Dostupné online: https://www.reddit.com/r/EUnews/comments/1hlanou/greenland_is_not_for_sale_its_leader_says_in/ [cit. 23.2. 2026]

[56]Wertheim, Jon. *Why Trump wants Greenland, and what people who call the world's largest island home have to say about it* (13 April 2025). *CBS News – 60 Minutes Transcript*. Dostupné online: https://www.cbsnews.com/news/why-trump-wants-greenland-60-minutes-transcript/[cit. 23.2. 2026]

[57] North Atlantic Treaty Organization. *The North Atlantic Treaty*. Washington D.C., 4 April 1949. NATO – Official texts and resources. Dostupné online: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm [cit. 23.2. 2026]

[58] Macron, E. *NATO sa nachádza v stave mozgovej smrti* (06. 11. 2019). Pravda – Správy – Svet**.** Dostupné online: https://spravy.pravda.sk/svet/clanok/531885-macron-nato-sa-nachadza-v-stave-mozgovej-smrti/[cit. 23.2. 2026]

Záver

V závere možno skonštatovať, že v súčasnosti sa jeden členský štát NATO - USA vyhráža použitím sily voči inému členskému štátu - Dánsku a ďalší členský štát NATO - Turecko de facto okupuje päťtisíc kilometrov štvorcových cudzieho štátu. Z uvedeného vyplýva, že Zmluva o NATO porušovaním článku 1 Washingtonskej zmluvy o NATO, ktorý zaväzuje signatárov riešiť medzinárodné spory mierovými prostriedkami a zdržať sa hrozby silou alebo jej použitia v podstate prestáva platiť a ani samotný článok 5. tejto zmluvy nehovorí nič o poskytnutí bezpodmienečnej vojenskej pomoci. V prípade, že by členské štáty tieto záväzky aj naďalej systematicky porušovali, vzniká otázka, do akej miery je normatívny rámec aliancie v praxi uplatňovaný a aký dopad to má na interpretáciu ďalších ustanovení zmluvy, vrátane článku 5. o kolektívnej obrane. Samotné znenie článku 5. pritom neustanovuje automatický alebo bezpodmienečný mechanizmus vojenskej pomoci, ale ponecháva jednotlivým štátom určitý priestor na určenie formy a rozsahu reakcie. Zároveň sa potvrdzuje, že článok 5. funguje predovšetkým ako odstrašujúci mechanizmus, ktorého účinnosť je založená na politickej dôveryhodnosti a spoločnom strategickom záujme členských štátov. Analýza problematiky výkladu článku 5. Washingtonskej zmluvy o NATO poukazuje na skutočnosť, že princíp kolektívnej obrany predstavuje skôr politicko-strategický rámec solidarity, než striktne determinovaný právny mechanizmus automatickej vojenskej intervencie. Výskum ukázal, že samotné znenie článku 5. ponecháva členským štátom značný priestor na individuálne rozhodovanie o forme a rozsahu pomoci napadnutému spojencovi. Táto flexibilita, ktorá bola historicky navrhnutá ako nástroj zachovania suverenity jednotlivých štátov, zároveň vytvára priestor pre rôznorodé interpretácie a politickú inštrumentalizáciu jeho významu. V kontexte interpretácie Washingtonskej zmluvy o NATO sa opakovane objavujú diskusie o miere súladu medzi deklarovanými princípmi aliancie a praktickou politikou jej členských štátov. Diskurzívna analýza historických i súčasných politických vyjadrení naznačuje, že dôveryhodnosť kolektívnej obrany je do značnej miery podmienená politickou komunikáciou a mierou strategickej dôvery medzi členskými štátmi. Príklady vnútroaliančných sporov či kontroverzných vyjadrení politických lídrov demonštrujú, že konfrontačná rétorika alebo propaganda môžu narúšať normatívne základy aliančnej solidarity a oslabovať percepciu jednoty aliancie v očiach medzinárodného spoločenstva.

Použitá literatúra a zdroje:

BALFOUR, R., LEHNE, S., VENTURA, E. (2025). The European Radical Right in the Age of Trump 2.0. Washington, DC: Carnegie Endowment for International Peace, [online]. Dostupné na: https://carnegieendowment.org/research/2025/09/the-european-radical-right-in-the-age-of-trump-20 [cit.5.3.2026].

BESCH, S. - VARMA, T. (2025). Alliance of Revisionists: A New Era for the Transatlantic Relationship. Survival, 2025, roč. 67, č. 2, s. 7–38 [online]. Dostupné na:

BESCH, S. - VARMA, T. (2026) Alliance of Revisionists: A New Era for the Transatlantic Relationship. Survival Online. London: International Institute for Strategic Studies, 2025 [online]. Dostupné na: https://www.iiss.org/online-analysis/survival-

online/2025/03/alliance-of-revisionists-a-new-era-for-the-transatlantic-relationship/[cit. 5.3.2026].

COLLINS DICTIONARY. PKK. In: Collins English Dictionary [online]. Glasgow: HarperCollins Publishers. Dostupné na: https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/pkk[cit. 6.3.2026].

CURTIS , J. - FELLA, S. (2026). Prezident Trump and Greenlad: Frequently asked question. 23.1.2026. House of Commons Library. UK Parliament. https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-10472/ https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/apuz/groenland-2025/570717/das-interesse-der-usa-an-groenland/[cit. 17.2. 2026]

ČESKÁ TELEVIZE. Biden slíbil navýšit vojenské síly na východním křídle NATO. O Ukrajině se podle něj bez Kyjeva nejedná (09. 12. 2021). ČT24 – svět. Dostupné online: https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3412230-biden-slibil-navysit-vojenske-sily-na-vychodnim-kridle-nato

Defense of Greenland: Agreement Between the United States and the Kingdom of Denmark, April 27, 1951. The Avalon Project: Documents in Law, History and Diplomacy, Yale Law School. Dostupné online: https://avalon.law.yale.edu/20th_century/den001.asp

Estoppel of Tenant to Deny Landlord's Title. Harvard Law Review, 1906, roč. 19, č. 5, s. 375–376 [online]. Cambridge: Harvard Law Review Association. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/1323021[cit. 6.3.2026].

GALLIS, PAUL E. (1997) NATO: Article V and Collective Defense / CRS Report for Congress, 97-717 F, 17 July 1997. Congressional Research Service, Library of Congress. UNT Digital Library. Dostupné online: https://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metacrs422/m1/1/high_res_d/97-717f_1997Jul17.html

GJERSTAD, M., ROGERS, J. (2021). Knowledge is Power: Greenland, Great Powers, and Lessons from the Second World War. The Arctic Institute – Center for Circumpolar Security Studies, 15 June 2021 [online]. Dostupné na: https://www.thearcticinstitute.org/knowledge-power-greenland-great-powers-lessons-second-world-war/ [cit. 6.3.2026].

Greenland is not for sale, its leader says in response to Trump’s comments (Reddit – r/EUnews, 24 January 2025). Reddit. Dostupné online:

https://www.fr.de/politik/75 jahre alter vertrag sichert us militaerpraesenz in groenland unter einer bedingung 94133876.html

https://www.reddit.com/r/EUnews/comments/1hlanou/greenland_is_not_for_sale_its_leader_says_in/

https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00396338.2025.2481768 [cit. 5.3.2026].

JACOBSEN, M. (2025). Das Interesse der USA an Grönland (12 September 2025). bpb.de – Aus Politik und Zeitgeschichte, Ausgabe 38/2025. Dostupné online: https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/apuz/groenland-2025/570717/das-interesse-der-usa-an-groenland/

MACRON, E.(2019). NATO sa nachádza v stave mozgovej smrti (06. 11. 2019). Pravda – Správy – Svet. Dostupné online: https://spravy.pravda.sk/svet/clanok/531885-macron-nato-sa-nachadza-v-stave-mozgovej-smrti/

MARKO, V., RUBISOVÁ, I. (2024). Determinants of building legal certainty In: Notitiae iudiciales Academie collegii aedilium in Bratislava: scientific journal of the Academy of the Police in Bratislava: legal knowledge of the Academy of the Police Force in Bratislava. ISSN 2453-6954. Vol. 10, No. 1, p. 3-27.

MINISTERSTVO OBRANY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Hromadná pripomienka k Návrhu na uzavretie Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických (materiál č. LP 2021 / 786). SLOV-LEX – Informačný systém právnych informácií. Zverejnené 14. 12. 2021. Dostupné online: https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2021/786

NAGEL, T. (2026). 75 Jahre alter Vertrag sichert US Militärpräsenz in Grönland – unter einer Bedingung (22 01 2026). Frankfurter Rundschau – Politik. Dostupné online:

North Atlantic Treaty Organization. The North Atlantic Treaty. Washington D.C., 4 April 1949. NATO – Official texts and resources. Dostupné online: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm

RAIA Group. YPG. In: Glossary [online]. Dostupné na: https://raiagroup.org/glossary/ypg [cit. 6.3.2026].

SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Vyhláška o charte Spojených národov a statúte Medzinárodného súdu spravodlivosti, dojednaných dňa 26. júna 1945 na konferencii Spojených národov o medzinárodnej organizácii, konanannej v San Francisku / Zbierka zákonov Slovenskej republiky 30/1947 Z. z., 13. 03. 1947. SLOV-LEX – Právne predpisy - Zbierka zákonov. Dostupné online: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/1947/30/

SME. Washingtonská zmluva. (12.3.1999). Dostupné online: https://www.sme.sk/c/2182272/washingtonska-zmluva.html

Syrian Government Massacres Druze Minority – Israel Responds, Violence Continues (Antonio Graceffo,20 July 2025). The Gateway Pundit. Dostupné online: https://www.thegatewaypundit.com/2025/07/syrian-government-massacres-druze-minority-israel-responds-violence/

TERTRAIS, B. (2026). Article 5 of the Washington Treaty: Its Origins, Meaning and Future. Research Paper No. 130. Rome: NATO Defense College, 2016 [online]. Dostupné na: https://www.ndc.nato.int/new-research-division-publication-article-5-of-the-washington-treaty-its-origins-meaning-and-future/ [cit. 5.3.2026].

The Cover Up: Evidence Points to Syrian Government Involvement in Church Attack (Antonio Graceffo, 28 June 2025). The Gateway Pundit. Dostupné online: https://www.thegatewaypundit.com/2025/06/cover-up-evidence-points-syrian-government-involvement-church

The Editors of Encyclopaedia Britannica. Cyprus: Government and society. In: Encyclopaedia Britannica [online]. Chicago: Encyclopaedia Britannica, 2026. Dostupné na: https://www.britannica.com/place/Cyprus/Government-and-society [cit. 6.3.2026].

They are throwing bodies into the sea. WORLD – Roundups (11 March 2025). WORLD News Group. Dostupné online: https://wng.org/roundups/they-are-throwing-bodies-into-the-sea-1741703969

They Should Have Been Called Martyrs: Syria's Church Bombing and the Government's Possible Involvement (Antonio Graceffo, 26 June 2025). The Gateway Pundit. Dostupné online: https://www.thegatewaypundit.com/2025/06/they-should-have-been-called-martyrs-syrias-church/

Trump says he believes US will 'get Greenland'. Reddit – r/europe (26 January 2025). Dostupné online: https://www.reddit.com/r/europe/comments/1ia6gab/trump_says_he_believes_us_will_get_greenland/

TRUMP, D. J. (2026). Citovaný výrok o tom, ako USA „získajú Grónsko tak či onak" (správa z Davosu 2026).Voľne preložené a publikované: Trump: „…Amerika urobila veľa pre NATO a aj tak nie je oceňovaná… žiadame iba veľký kus ľadu… ak nezískame, nenávidíme to." Dostupné online: https://telex.hu/kulfold/2026/01/22/nato-trump-transzatlanti kapcsolatok europa gronland szovetsi politika egyesult allamok davos

TRUMP, D. J. (2026). Trump spochybnil úlohu NATO v bojových akciách: Do Afganistanu síce vojakov poslali, ale stáli mimo frontu (23. 1. 2026). TA3 – spravodajský portál. Dostupné online: https://www.ta3.com/clanok/1030257/trump-spochybnil-ulohu-nato-v-bojovych-akciach-do-afganistanu-sice-vojakov-poslali-ale-stali-mimo-frontu

TRUMP, D. J. (2026). Trump says U.S. should have tested NATO by invoking Article 5 over border security, Fox News, 23. 1. 2026. Voľba Trumpa spochybňuje, či by aliancia stála pri USA, ak by bol aktivovaný článok 5. Dostupné online: https://www.foxnews.com/politics/trump-says-us-should-have-tested-nato-invoking-article-5-over-border-security

TRUMP, D. J. Q&A. (2025). „Are you still committed to Article 5 of NATO?" — *It depends on your definition… I'm committed to being their friends." „Záleží na definícii… som ich priateľom." Citované z oficiálneho dokumentu Bieleho domu: Administration of Donald J. Trump, 2025 (Washington, 2025). Dostupné online: https://www.govinfo.gov/content/pkg/DCPD-202500717/pdf/DCPD-202500717.pdf

UNITED STATES. The Debate on NATO Enlargement: Hearings Before the Committee on Foreign Relations, United States Senate, One Hundred Fifth Congress, First Session, S. Hrg. 105-285 (7, 9, 22, 28, 30 October & 5 November 1997). Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 1998. GovInfo (U.S. Government Publishing Office). Dostupné online: https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-105shrg46832/html/CHRG-105shrg46832.htm

UNIVERSITY OF FREIBURG. (2024) "NATO is historically unprecedented" (interview with Prof. Dr. Jan Eckel, 4 April 2024). University of Freiburg – News & Insights. Dostupné online: https://uni freiburg.de/en/nato is historically unprecedented/

VOX. Trump somehow still doesn't understand NATO (18. júl 2018). Vox – World Politics. Dostupné online: https://www.vox.com/world/2018/7/18/17585984/trump-nato-montenegro-russia-carlson

WERTHEIM, J. (2025). Why Trump wants Greenland, and what people who call the world's largest island home have to say about it (13 April 2025). CBS News – 60 Minutes Transcript. Dostupné online: https://www.cbsnews.com/news/why-trump-wants-greenland-60-minutes-transcript/

pplk. PhDr. Vladimír Malíček, PhD.
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0008-4001-1544
Katedra spoločenských vied, Akadémia Policajného zboru v Bratislave,
Sklabinská 1, 83517 Bratislava,
email: vladimir.malicek@akademiapz.sk
vladimir.malicek@minv.sk